

KONFERENCIAKÖTET

Conference Proceedings

**Nemzetközi tudományos konferencia
a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából**
International Scientific Conference
on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23.
23 November 2023, Sopron

**FENNTARTHATÓSÁGI ÁTMENET:
KIHÍVÁSOK ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁSOK**
SUSTAINABILITY TRANSITIONS: CHALLENGES AND INNOVATIVE SOLUTIONS

Szerkesztők / Editors:

OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna, TÓTH Balázs István

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23. / 23 November 2023, Sopron

**FENNTARTHATÓSÁGI ÁTMENET:
KIHÍVÁSOK ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁSOK**
SUSTAINABILITY TRANSITIONS:
CHALLENGES AND INNOVATIVE SOLUTIONS

KONFERENCIAKÖTET
CONFERENCE PROCEEDINGS

LEKTORÁLT TANULMÁNYOK / PEER-REVIEWED PAPERS

Szerkesztők / Editors:

OBÁDOVICS Csilla – RESPERGER Richárd – SZÉLES Zsuzsanna – TÓTH Balázs István

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

UNIVERSITY OF SOPRON PRESS

SOPRON, 2024

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23. / 23 November 2023, Sopron

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

HUNGARIAN
SCIENCE
FESTIVAL

A konferencia támogatói / Sponsors of the Conference:

Felelős kiadó / Executive Publisher: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila
a Soproni Egyetem rektora / Rector of the University of Sopron

Szerkesztők / Editors:

Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, Dr. RESPERGER Richárd,
Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. habil. TÓTH Balázs István

Lektorok / Reviewers:

Dr. habil. BARANYI Aranka, Prof. Dr. BÁRTFAI Zoltán, Dr. BARTÓK István, Dr. BEDNÁRIK Éva,
Bazsóné Dr. BERTALAN Laura, Dr. CZIRÁKI Gábor, Dr. DIÓSSI Katalin, Dr. habil. JANKÓ Ferenc,
Dr. KERESZTES Gábor, Dr. habil. KOLOSZÁR László, Dr. KÓPHÁZI Andrea,
Prof. Dr. KULCSÁR László, Dr. MÉSZÁROS Katalin, Dr. NEDELKA Erzsébet,
Dr. NÉMETH Nikoletta, Dr. NÉMETH Patrícia, Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla,
Dr. PALANCSA Attila, Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád Ferenc, Dr. RESPERGER Richárd,
Dr. habil. SZABÓ Zoltán, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. SZÓKA Károly, Dr. TAKÁTS Alexandra,
Dr. habil. TÓTH Balázs István, Pappné Dr. VANCsó Judit

ISBN 978-963-334-499-6 (pdf)

DOI: [10.35511/978-963-334-499-6](https://doi.org/10.35511/978-963-334-499-6)

Creative Commons license: CC BY-NC-SA 4.0 DEED

Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

SZERVEZŐK

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar (SOE LKK),
A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány

A konferencia elnöke: Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna egyetemi tanár, dékán (SOE LKK)

Tudományos Bizottság:

elnök: Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla PhD egyetemi tanár, Doktori Iskola-vezető (SOE LKK)
társelnök: Dr. habil. TÓTH Balázs István PhD egyetemi docens, igazgató (SOE LKK)
tagok: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila PhD egyetemi tanár (SOE LKK), rektor (SOE)
Prof. Dr. SZÉKELY Csaba DSc professor emeritus (SOE LKK)
Prof. Dr. KULCSÁR László CSc professor emeritus (SOE LKK)
Prof. Dr. SZALAY László DSc egyetemi tanár (SOE LKK)
Prof. Dr. Clemens JÄGER PhD egyetemi tanár, dékán (FOM)
Dr. habil. BARANYI Aranka PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. POGÁTSA Zoltán PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. SZABÓ Zoltán PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád Ferenc PhD tudományos főmunkatárs (SOE LKK)
Dr. Rudolf KUCHARČÍK PhD egyetemi docens, dékán (EUBA FIR)

Szervező Bizottság:

elnök: Dr. RESPERGER Richárd PhD adjunktus (SOE LKK)
tagok: Dr. KERESZTES Gábor PhD egyetemi docens, dékánhelyettes (SOE LKK)
Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ PhD egyetemi docens (EUBA FIR)
Dr. habil. KOLOSZÁR László PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
Dr. HOSCHEK Mónika PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
PAPPNÉ Dr. VANCSÓ Judit PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
Dr. SZÓKA Károly PhD egyetemi docens (SOE LKK)
titkár: NEMÉNY Dorka Virág kutatási asszisztens (SOE LKK)

ORGANIZERS

University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics (SOE LKK),
For the Higher Education in Sopron Foundation

Conference Chairperson: Prof. Dr. Zsuzsanna SZÉLES PhD Professor, Dean (SOE LKK)

Scientific Committee:

Chair: Prof. Dr. Csilla OBÁDOVICS PhD Professor, Head of Doctoral School (SOE LKK)

Co-Chair: Dr. habil. Balázs István TÓTH PhD Associate Professor, Director (SOE LKK)

Members: Prof. Dr. Attila FÁBIÁN PhD Professor (SOE LKK), Rector (SOE)

Prof. Dr. Csaba SZÉKELY DSc Professor Emeritus (SOE LKK)

Prof. Dr. László KULCSÁR CSc Professor Emeritus (SOE LKK)

Prof. Dr. László SZALAY DSc Professor (SOE LKK)

Prof. Dr. Clemens JÄGER PhD Professor, Dean (FOM)

Dr. habil. Aranka BARANYI PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Zoltán POGÁTSA PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Zoltán SZABÓ PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Árpád Ferenc PAPP-VÁRY PhD Senior Research Fellow (SOE LKK)

Dr. Rudolf KUCHARČÍK PhD Associate Professor, Dean (EUBA FIR)

Organizing Committee:

Chair: Dr. Richárd RESPERGER PhD Assistant Professor (SOE LKK)

Members: Dr. Gábor KERESZTES PhD Associate Professor, Vice Dean (SOE LKK)

Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ PhD Associate Professor (EUBA FIR)

Dr. habil. László KOLOSZÁR PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Mónika HOSCHEK PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Judit PAPPNÉ VANCSÓ PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Károly SZÓKA PhD Associate Professor (SOE LKK)

Secretary: Dorka Virág NEMÉNY Research Assistant (SOE LKK)

TARTALOMJEGYZÉK / CONTENTS

Plenáris szekció

Plenary Session

How to Make European Integration Fair and Sustainable? <i>István P. SZÉKELY</i>	13
---	----

1. szekció: Fenntartható gazdálkodás és menedzsment, körforgásos gazdaság Session 1: Sustainable Economy and Management, Circular Economy

A zöld ellátási láncok aktuális kérdései - Kritikai szakirodalmi összefoglalás <i>PIRICZ Noémi</i>	27
--	----

Well-being - kulcs a fenntartható működéshez <i>KÓPHÁZI Andrea – KOVÁCSNÉ LACZKÓ Éva Mária</i>	36
--	----

Szervezeti kultúra és fenntarthatóság <i>KOVÁCSNÉ LACZKÓ Éva Mária</i>	48
--	----

Az új mexikói kvótakereskedelmi rendszer és erdészeti vonatkozásai <i>KIRÁLY Éva – BOROVICS Attila</i>	61
--	----

A designesztétika gazdasági megközelítésének lehetőségei <i>REMÉNYI Andrea – ZALAVÁRI József</i>	76
--	----

A körforgásos üzleti modellek a vállalati gyakorlatokban <i>KRIZA Máté</i>	98
--	----

2. szekció: Társadalmi kihívások és társadalmi innovációk a fenntartható fejlődésben Session 2: Social Challenges and Innovations in Sustainable Development

Társadalmi kihívások a divatipari fogyasztás terén <i>VIZI Noémi</i>	119
--	-----

Klímaszorongás jelenléte az X, Y és Z generáció életében <i>SZEBERÉNYI András</i>	128
---	-----

Közelségi torzítás – a home office egyik kihívása <i>IONESCU Astrid</i>	147
---	-----

Megérti-e a választ, ha megkérdezi kezelőorvosát, gyógyszerészét? Az egészségműveltség mérésének aktuális kérdései Magyarországon <i>PORZSOLT Péter</i>	154
---	-----

A digitális egészségügyi ellátás, mint innováció mérési lehetőségei <i>KOVÁCS Erika</i>	168
---	-----

3. szekció: Fenntartható pénzügyek és számvitel
Session 3: Sustainable Finance and Accounting

A közösségi költségvetési számvitel koncepciója és dilemmái <i>SISA Krisztina A. – SIKLÓSI Ágnes – VERESS Attila – DENICH Ervin</i>	181
Az iszlám banki számvitel digitalizációjának elméleti és filozófiai megközelítése <i>CSEH Balázs</i>	193
A vállalkozások csőd kockázatának és a kötvényminősítések együttmozgása <i>SZÁNTÓ Tünde Katalin</i>	202
A globális minimumadó következményei és megvalósíthatósága a multinacionális vállalatok számára <i>MATTIASSICH Enikő – SZÓKA Károly</i>	211

4. szekció: Fenntartható turizmus és marketing
Session 4: Sustainable Tourism and Marketing

A fenntartható turizmus: valóság vagy átverés? <i>PALANCSA Attila</i>	221
Metamarketing: fenntartható innovációk a valós és virtuális lehetőségek imperatív szimbiózisa mentén <i>REMÉNYI Andrea</i>	237
A fennmaradás és fenntarthatóság aspektusainak vizsgálata a szálláshely-szolgáltatással foglalkozó KKV-szektorban rendkívüli helyzetek idején <i>VARGYAS Daniella – KERESZTES Gábor</i>	261
Tudatosság és fenntarthatóság a nyaralás alatt is <i>MÉSZÁROS Katalin – HOSCHEK Mónika – Németh Nikoletta</i>	270
A soproni egyetemisták külföldi tervei <i>OBÁDOVICS Csilla – RUFF Tamás</i>	283
Country Branding of the Hashemite Kingdom of Jordan <i>Mohammad Hani KHLEFAT</i>	295
Community-Based Tourism in Southeast Asia <i>Thi Thuy Sinh TRAN – Nikoletta NÉMETH – Md. Sadrul Islam SARKER – Yuan ZHANG – NHAT ANH NGUYEN</i>	309

5. szekció: Sustainable Finance and Accounting, Sustainable Development
Session 5: Sustainable Finance and Accounting, Sustainable Development

Stakeholder Engagement in the Development of the Sustainability Reporting Standards of the Global Reporting Initiative (GRI) and of the International Sustainability Standards Board (ISSB)

Alina ALEXENKO 329

The IFRS and the Financial Accounting System in Algeria: A Literature Review

Asma MECHTA – Zsuzsanna SZÉLES – Ágnes SIKLÓSI 342

Potential Effects of Industry 4.0 Technologies on Environmental Sustainability - A Systematic Literature Review

Mohamed EL MERROUN 351

The Use of Geothermal Energy for Sustainable Development and Economic Prosperity

Nadjat KOUKI – Andrea VITYI 365

6. szekció: Sustainability Transformation and Circular Economy
Session 6: Sustainability Transformation and Circular Economy

A fenntarthatóság, a társadalmi szerepvállalás és a felelős vállalatirányítás szabályozásának szerepe a vállalati innovációban

BARTÓK István János 381

Circular Economy Research Trends in the Textile and Apparel Industry: A Bibliometric Analysis

Md. Sadrul Islam SARKER – Thi Thuy Sinh TRAN – István János BARTÓK 389

The Historical Evolution of Employee Idea Management: A Comprehensive Review

Viktória ANGYAL 405

7. szekció: Sustainable Economy and Management
Session 7: Sustainable Economy and Management

Bewältigungsstrategien eines nachhaltigen Managements von Organisationen innerhalb einer VUCA-Umwelt: Eine systematische Literaturrecherche

Mike WEISS 421

Influences of Autonomous Vehicles on Sustainability: A Systematic Literature Review

Phillipp NOLL – Zoltán SZABÓ 436

Trends in Sustainable Leadership

Roland SEESE – Katalin DIÓSSI 452

Recruiting for Resilience: An Economic Approach to Mitigate Candidate Ghosting

Laureana Anna Erika TEICHERT 460

Führung auf Distanz - Herausforderungen für Führungskräfte durch die Nutzung von Home-Office	
<i>Norbert KLEIN</i>	473
A Generative AI and Neural Network Approach to Sustainable Digital Transformation: A Focus on Medical and Marketing Sectors	
<i>Alexander Maximilian RÖSER – Cedric BARTELT</i>	483
Allgemeine Alterswahrnehmung bei StudentInnen in den österreichischen und ungarischen Grenzregionen	
<i>Dorottya PAKAI – Csilla OBÁDOVICS</i>	498
8. szekció: Társadalmi kihívások és társadalmi innovációk a fenntartható fejlődésben	
Session 8: Social Challenges and Innovations in Sustainable Development	
Fenntartható olvasás a digitális korban	
<i>MOLNÁR Csilla</i>	509
Okos és fenntartható városfejlesztés felelősségteljes digitális innovációval	
<i>GYULAI Tamás – NAGY Marianna</i>	518
A coaching szerepe a vezetőfejlesztésben	
<i>KÓPHÁZI Andrea – Éva LÖWE</i>	535
9. szekció: Fenntartható gazdálkodás és menedzsment	
Session 9: Sustainable Economy and Management	
A szolgáltatók szerepe és felelőssége a desztinációk fenntartható turizmusának megteremtésében, illetve kialakításában: Szisztematikus irodalmi áttekintés	
<i>TEVELY Titanilla Virág – BEHRINGER Zsuzsanna</i>	548
Bükkfürdő imázsának élménymarketing alapú vizsgálata	
<i>HORVÁTH Kornélia Zsanett</i>	563
A public relations (PR) tevékenység határai és viszonya a marketinghez - Egy PR szakemberek körében végzett kvantitatív kutatás eredményei	
<i>KÁROLY Róbert – LUKÁCS Rita – PAPP-VÁRY Árpád Ferenc</i>	572
Márkázott superhősök: Hogyan formálják a különböző termék- és szolgáltatásmárkák Amerika kapitány és Vasember karakterét a Marvel filmekben?	
<i>PAPP-VÁRY Árpád Ferenc – RÖNKY Áron</i>	591
Sztármárka-építés hosszú távon: Cristiano Ronaldo és CR7 márkájának megítélése – Egy kvalitatív kutatás tapasztalatai	
<i>KORIM Dorina – PAPP-VÁRY Árpád Ferenc</i>	609

10. szekció: Sustainable Economy and Management I.
Session 10: Sustainable Economy and Management I.

The Role of Mountain Tourism Activities and Facilities on Domestic Tourism Consumption in Tourism Destinations <i>Deborah KANGAI – Eliyas Ebrahim AMAN – Árpád Ferenc PAPP-VÁRY – Viktória SZENTE</i>	624
Sustainable Project Management <i>Attila LEGOZA</i>	633
The Effect of Sustainability Development Using the Example of Green Washing <i>Dijana VUKOVIĆ – Tanja UNTERSWEG</i>	641
Sustainable Strategies in Case of Start-Up Enterprises <i>Peter IMRICKO</i>	654
Sustainable Strategic Management at Multinational Companies <i>Peter IMRICKO</i>	663
The EU as a “Leadiator” in Climate Governance - a Successful Soft Power Instrument? An Analysis with a Focus on Sustainable Mobility <i>Sarah DIEHL</i>	674
Az irodater komfortjának vizsgálata a munkavállalók szempontjából – Út a jövő optimális irodája felé <i>GROZDICS Anett Tímea – BORSOS Ágnes</i>	684
Mögliche Auswirkungen von CSRD & ESRS auf die digitale Wirtschaft und der Fertigungsindustrie in Deutschland: aus der Perspektive der Industrieperformance und der nachhaltigen Entwicklung <i>Mohammad Reza ROBATIAN</i>	696

11. szekció: Sustainable Economy and Management II.
Session 11: Sustainable Economy and Management II.

Sustainability and Climate Protection in Hospitals - Green Hospitals in the Future in Germany <i>Patricia Carola MERTEN</i>	719
Territoriality in Climate Adaptation? Space Interpretations of Different Disciplines and Fields and their Potential Utilization in the Examination of Climate Adaptation’s Territorial Aspects <i>Attila SÜTŐ</i>	727
Sustainable Unity in the European Insurance Market: Calculating Personal Injury Claims (From Experience to Methodology) <i>Zsolt Szabolcs EKE</i>	745

12. szekció: Poszter szekció
Session 12: Poster Session

A dendromassza-hasznosítás, mint megújuló természeti erőforrás szerepe a fenntartható, körkörös gazdaságban <i>SZAKÁLOSNÉ MÁTYÁS Katalin</i>	755
Az I szektor karbonhatékonyságának vizsgálata Magyarországon <i>KOVÁCSNÉ SZÉKELY Ilona – MAGYAR Norbert – JAKUSCHNÉ KOCSIS Tímea</i>	761
A visegrádi országok egészségügyi reformjainak és intézkedéseinek összehasonlítása <i>VITÉZ-DURGULA Judit – SÓTONYI Tamás Péter</i>	766
A márkaépítés hatása a fogyasztói lojalításra a Magyar Telekom esetében <i>TAKÁTS Alexandra – SZÁSZ Zsombor Levente</i>	780
Examining the Impact of Certain Factors on the Delivery Time of a Manufacturing Firm Using Data Science Methods <i>Zsolt TÓTH – József GARAB</i>	800
Artificial Intelligence with an Economic Growth Perspective <i>Firat ŞAHİN</i>	809

A szolgáltatók szerepe és felelőssége a desztinációk fenntartható turizmusának megteremtésében, illetve kialakításában: Szisztematikus irodalmi áttekintés

The Role and Responsibility of Service Providers in Creating and Developing Sustainable Tourism in Destinations: a Systematic Literature Review

TEVELY Titanilla Virág

PhD-hallgató (*PhD Student*)

Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar (*University of Sopron, Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics*)

tevely.titanilla.virag@phd.uni-sopron.hu

dr. BEHRINGER Zsuzsanna

főiskolai docens (*Associate Professor*)

Budapesti Metropolitan Egyetem (*Budapest Metropolitan University*);

PhD-hallgató (*PhD Student*)

Neumann János Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (*John von Neumann University Doctoral School of Management and Business Administration*)

zbehringer@metropolitan.hu

Absztrakt:

A turizmus és a fenntarthatóság kapcsolata az elmúlt években kiemelkedő fontosságúvá vált mind akadémiai, mind szakmai, iparági oldalról. A tudatos és felelős viselkedés, valamint a fenntarthatóság kérdése a turizmus szektorban több oldalról is vizsgálható a különböző érintettekén keresztül. Jelen kutatásban elsősorban a turisztikai desztinációk és szolgáltatók szerepét emeljük ki. A turizmus gazdaságélénkítő szerepe mellett e szolgáltatások sajnos negatív környezeti hatásokat, következményeket is előidéznek, ám egyúttal lehetőséget is kínálnak egy adott desztinációban a felelősségteljesebb turisztikai gyakorlatok bevezetésére is. Ma még hiányzik egy olyan összegző, elméleti alapokon nyugvó kutatás, amely összefoglalóan és rendszerezve tárja fel a különböző elméleteket és gyakorlatokat, amelyek segítségével a turisztikai szolgáltatók, és azok felelős marketingstratégiája elősegítheti a gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatóságot. Jelen kutatás, egy szisztematikus szakirodalmi áttekintés, amelynek célja, hogy a 2017 és 2023 között a Scopus adatbázisban megjelent kutatások feldolgozásával rendszerezve mutassa be, elemezze és értékelje a témában megjelent legfontosabb nemzetközi szakirodalmakat, illetve hozzájáruljon a turizmus érdekeltjei körében a fenntartható működés kialakításához.

Kulcsszavak: fenntartható turizmus, desztináció, fogyasztói viselkedés, turizmus marketingstratégia, szisztematikus irodalom áttekintés

JEL-kódok: Q01, Z32

Abstract:

In recent years, the relationship between tourism and sustainability has become of paramount importance academically, professionally, and for the industry as well. The issue of conscious and responsible behavior and sustainability in the tourism sector can be looked at from several angles through the different stakeholders. In this research the authors focus on the role of tourist destinations and service providers. In addition to the economic stimulating role of tourism, these services unfortunately also generate negative environmental impacts and consequences. However, they also offer an opportunity to introduce more responsible tourism practices in a given destination. What is lacking today is a synthesis of theoretically based research that summarizes

and systematically explores the different theories and practices that tourism service providers and their responsible marketing strategies can use to promote economic, environmental, and social sustainability. The present research, a systematic literature review, aims to present, analyze, and evaluate the most relevant international literature published between 2017 and 2023 in the Scopus database, and to contribute to the development of sustainable practices among tourism stakeholders.

Keywords: sustainable tourism, destination, consumer behavior, tourism marketing strategy, systematic literature review

JEL Codes: Q01, Z32

1. Bevezetés

A 21. században a turizmus a világgazdaság egyik legjövödelmezőbb ágazatává vált számos országban (Thommandru et al., 2023). Ez a dinamikus és nagymértékű növekedés az előnyök kiaknázása mellett azonban a turizmus negatív hatásait is erősíti. Miközben a turizmus kulcs szerepet játszik a gazdasági növekedés ösztönzésében, a hozzá kapcsolódó szolgáltatások gyakran káros környezeti hatásokkal és negatív társadalmi, környezeti és kulturális következményekkel járnak a spontán fejlődés következtében. A túlturizmus, a közlekedési eszközök környezetszennyező hatásai, a helyi lakosokra nehezedő gazdasági és társadalmi nyomás mind a turizmus negatív hatásait erősítik, ám ezek mellett a turizmus ágazat számos jelentős és pozitív hatást gyakorol helyi, regionális és nemzeti szinten is az ott élők életére. Nemcsak gazdasági, hanem társadalmi, kulturális környezeti és szemléletformáló szempontból is fontos szerepet tölt be mind a helyi lakosság, mind pedig az oda látogató turisták életében. Azok a szabadidős utazások például, amelyek során a turisták önkéntesként segítik a helyi lakosokat, vagy a szolgáltatók azon kezdeményezései, amelyek során a kidobott élelmiszert próbálják csökkenteni, mind olyan jelentős szemléletformáló tevékenységek, amelyek által a helyi közösségek élete minőségileg magasabb szintre kerül, miközben nem mondanak le a turistaforgalom komplex előnyöket biztosító hatásairól sem. A turizmus és vendéglátás szektor képes etikus fogyasztásra ösztönözni a látogatókat a felelősségteljes turisztikai gyakorlatok bevezetése, és a desztinációk és szolgáltatók tudatos és tervezett menedzsment és marketingtevékenysége által. Az áttekintett szakirodalmakban a problémák megoldására a javaslatoknál a fenntartható fejlődés, fenntartható turizmus, felelősségteljes, etikus, lassú turizmus és az ökoturizmus kifejezések szinte mindig helyet kapnak.

Az elmúlt években a turizmus és a fenntarthatóság kapcsolódási pontjai egyre nagyobb figyelmet kaptak tudományos, szakmai és akadémiai körökben. Ez a téma sokrétű kihívást és számos lehetőséget jelent a különböző érdekeltek számára. A tudatos és felelős viselkedés a turizmus-vendéglátás ágazatban is több oldalról vizsgálható. A szisztematikus szakirodalom elemzés során vizsgált kutatások bemutatják egyrészt a különféle, sikeresen alkalmazható módszereket másrészt a levonható következtetéseket arra vonatkozóan, hogy kinek mekkora a felelőssége bevezetni, tudatosítani és hangsúlyozni a fenntarthatóságot és felelős magatartást a turizmusban. Jelen kutatásban elsősorban a turisztikai desztinációk és az egyes turisztikai szolgáltatók szerepe kerül előtérbe, akiknek a fenntartható és felelős turizmus megteremtésében eltérő mértékben ugyan, de elengedhetetlenül fontos a szerepük és felelősségük. Ezek között megjelennek azok a különböző elméletek és gyakorlatok, amelyek segítségével a turisztikai szolgáltatók és turisztikai desztinációs menedzsment szervezetek felelős menedzsment szemlélettel és új típusú marketingstratégiával elő tudják segíteni a gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatóságot saját területükön.

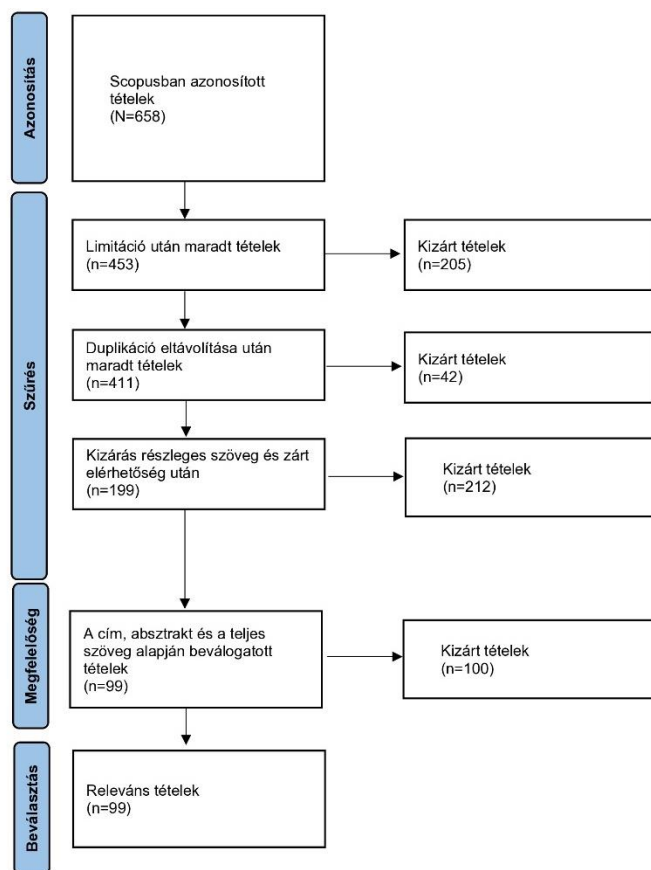
Az egyes szolgáltatók együttműködnek a desztináció menedzsment szervezetekkel a fenntartható turisztikai tevékenységek terveinek kidolgozásában, a versenyelőnyök azonosításában és a turisztikai desztináció ismertségének növelésében és imázsának javításában és promotálásában (Muzamil Sattar & Sfodera, 2023). Emellett döntő szerepet játszanak abban, hogy a turistáknak olyan egyedi élményeket nyújtsanak, hogy mindeközben a helyi közösségek jólétéhez is hozzájáruljanak az autentikus turisztikai termékek biztosítása révén (Faur & Ban, 2022). Tisztában kell lenniük a társadalmi felelősség elveivel és gyakorlati alkalmazási lehetőségeivel (Marin-Pantelescu et al., 2019), Emellett a szolgáltatók felelősek a turisztikai tevékenységek fenntarthatóságának biztosításáért is, hogy betartják az ágazatspecifikus szabványokat és a társadalmi felelősségvállalás elveit (Roxas et al., 2020), illetve modern vállalatirányítási- és működtetési rendszert vezetnek be, mint például a Lean rendszert (Pankotay & Kološár, 2019). A szolgáltatóknak továbbá részt kell venniük a közösség által létrehozott turisztikai kezdeményezésekben és a felülről kialakuló megoldások megvalósításában is (Bishwokarma et al., 2023). Összességében az egyes szolgáltatóknak igen jelentős hatásuk van a turisztikai desztinációk fenntarthatóságára a működésük és a többi érdekelttel való együttműködéseik révén.

Jelen tanulmány elsősorban a turisztikai szolgáltatók szerepét vizsgálja a fenntartható turizmus elérésében egy szisztematikus szakirodalmi áttekintésen keresztül. Mindezt a 2017 és 2023 között megjelent nemzetközi szakirodalom bemutatása, elemzése, rendszerezése és értékelése során teszi meg. A Scopus adatbázisát felhasználva a kutatás arra törekszik, hogy hozzájáruljon a fenntartható turisztikai gyakorlatokról folyó diskurzushoz, egy átfogó, összefoglaló képet adva azokról a stratégiákról, amelyeket a turisztikai szereplők a holisztikus szemléletben megvalósuló fenntartható magatartás előmozdítása érdekében az elkövetkező években eredményesen és sikeresen alkalmazhatnak.

2. Módszertan

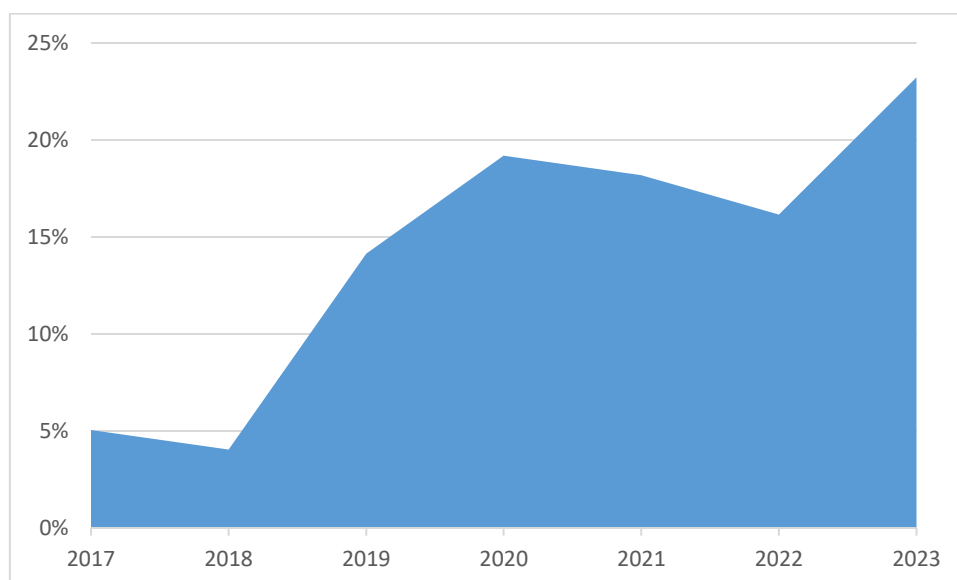
A kutatás célja, hogy feltárja a fenntartható turizmus elméleti és gyakorlati megoldásait és stratégiáit, melyeket a szolgáltatók és a desztinációk alkalmazni tudnak a jövőbeni eredményességük érdekében. A szerzők által megfogalmazott kutatási kérdés a következő: Milyen szerepe van az egyes turisztikai szolgáltatóknak, és azok menedzsment és marketingtevékenységének a turizmus fenntarthatóságának megteremtésében és a felelős fogyasztói viselkedés kialakításában?

Ennek vizsgálatára a Scopus adatbázisban található nemzetközi kutatásokat vettük alapul, melyeket az alábbi angol nyelvű kulcsszavak alapján választottunk ki: *sustainable* (fenntartható); *green* (zöld); *tourism* (turizmus); *marketing* (marketing); *service* (szolgáltatás); *supply* (kínálat); *circular* (körkörös); *economy* (gazdaság). A vizsgált dokumentumok csak a szerzők által meghatározott kulcsszavak megfelelő, a kutatás témájához kapcsolódó értelme alapján lettek kiválasztva. A kijelölt kulcsszavak kombinációjából összesen 658 találat jelent meg. Az előzetes szelektálási folyamat - 1) 2017 és 2023 között megjelent dokumentumok, 2) angol nyelv és 3) teljes szöveg elérhetősége – elvégzése után ez a szám jelentősen lecsökkent. Végül a duplikációk kiszűrése, valamint a címek és absztraktok elolvasása után összesen 99 releváns tétel maradt. Ezek alapján, bár az előzetes terv, illetve elképzelés során könyv is beválogatásra került, ezek hiányosan voltak elérhetőek, így végül 11 konferencia papír és 88 cikk került elemzésre.

1. ábra: A szisztematikus irodalomelemzés releváns tételeinek kiválasztása
 Forrás: Saját szerkesztés (2023)

3. Eredmények

2. ábra: A publikált kutatások kiadási évei (megoszlás, %)
 Forrás: Saját szerkesztés (2023)

A szisztematikus irodalomelemzésben vizsgált időszak a 2017 és 2023 között publikált tanulmányokat dolgozza fel. 2017-től kezdett el a fenntarthatósági téma feltűnni és egyre jobban elterjedni, illetve népszerűvé válni, és ettől az évtől kezdődően állnak rendelkezésre a legjelentősebb kutatások. Az adatok alapján megfigyelhető, hogy a 2020 előtti időszakra vonatkozó kutatások száma lényegesen kevesebb, mint az azt követő időszakban készítették. Ez a tendencia egyrészt az adott téma növekvő jelentőségét és egyre aktuálisabbá, illetve sürgetőbbé válását tükrözi, másrészt a Covid-19 világjárvány új lendületet adott a turizmus szektor különböző kihívásaira adott válaszok kutatásának a fenntarthatóság és felelős magatartás előtérbe állításával.

Az elemzett publikációk a kutatási módszerek széles skáláját alkalmazták. A legtöbb esetben fogyasztókat és/vagy különböző szolgáltatókat megcélzó kérdőíves felméréseket alkalmaztak a szakemberek a piaci helyzet részletesebb feltérképezése érdekében. Az anyagok között 17 db szekunder kutatást és 15 db eltérő módszertant alkalmazó kutatást találtunk. Az egyedi kutatási módszerek közé tartozott például a szemmozgáskövetés és a videó tartalomelemzés.

A fenntarthatóságot kutató tanulmányok jelentős része Kínából, Olaszországból és Indonéziából származik. Bár előfordultak globális perspektívával rendelkező kutatások is, és akadtak olyanok is, amelyek főleg Európa-centrikusak voltak, meglepő módon Skandináviát érintő kutatás nem szerepelt a listában, pedig ebből a régióból szép számmal találkozhatunk követendő példákkal a jó gyakorlatok terén. Ugyancsak hiányoztak az indiai, valamint - egy mexikói kutatás kivételével - az amerikai kontinenst érintő vizsgálatok is.

A publikációk közül 99 kutatásból 46 az MDPI kiadójától származik, és ezen belül 40 a Sustainability folyóiratban jelent meg, amelyek az open access cikkek legnagyobb gyűjteményével rendelkeznek.

A vizsgált szolgáltatásokat tekintve, ezen tanulmányok jelentős részét olyan kutatások teszik ki, amelyek a desztinációt egészében vizsgálják, valamint olyanok, amelyek egyszerre több szolgáltatást is érintenek. A szálláshelyek (pl. hotelek, Airbnb, stb.) az örökségi helyszínek, valamint a vendéglátás és ezen belül a gasztronómia kiemelt figyelmet kapott az általunk vizsgált publikációkban. A témákat kilenc fő kategóriába soroltuk; és ezek között is a desztinációmenedzsment és a vállalkozásfejlesztés volt a leggyakrabban kutatott terület. A kulcsszavakból készült szófelhő rámutat arra, hogy a körkörös gazdaság, a fenntarthatóság, a desztináció, az imázs, a fejlődés, a marketing és az információs technológia dominál a kutatási témák között. A vizsgálatok szervezésekor a közös célok elérése érdekében kialakított együttműködések kategóriája került középpontba, mivel ezek képezik az eltérő jellegű folyamatok összehangolt alapját.

1. táblázat: A vizsgált kutatások témakörei

Témakör	Szerzők	Évszám
<i>Desztinációmenedzsment</i>	Paço & Martinho; Liu & Ma; Candrea et al.	2017
	Dayneko & Dayneko	2018
	Valls et al.; Fatoki; Kol'vecková et al.	2019
	Sánchez-Teba; Ikhtiangung & Radyanto; Rodríguez-Antón; Rubino et al.	2020
	Ushakova & Tsoy; He & Mai; Cheng et al.	2021
	Wang et al.; Băcilă et al.; Tomassini & Cavagnaro; Xu et al.; Cheng et al.	2022
	Devkota et al.; Lin et al.; Nocca et al.; Pongsakornrungsilp & Pongsakornrungsilp	2023
<i>Vállalati</i>	Pamfilie et al.; Cloquet et al.; Baum	2018

stratégia	Nilashi et al.; Falcone; Jones & Wynn; Wang et al.; Yusriadi et al.; Richards & Font	2019
	Luis & Chávez Dagostino; Bunghez	2020
	Sun et al.; Camilleri; Vatansever et al.; Nelson et al.; Zhang et al.	2021
	Li & Shahraki; Kaszás et al.	2022
	Issakov et al.; Nassani et al.; Axhami et al.; Bertolazzi & Micocci; Santos-Peñate et al.; Voukkali et al.; Wilson & Iacovidou; Al-Moustafa et al.	2023
Információs technológia	Krizanova et al.; Yeh et al.	2019
	Natocheeva et al.	2020
	Gössling; Chadarat & Peerawta	2021
	Xu et al.; Jelinčić & Tišma	2022
	Diana et al.; Pedros-Castillo et al.; Koliouška & Andreopoulou	2023
Alternatív turizmus	Nocca	2017
	Henama	2018
	Huete-Alcocer et al.	2019
	Lin et al.; Huang; Bellaggio et al.; Serdane et al.; Hou & Wu; Savchenko & Borodina; Aydın & Alvarez; Harianto et al.	2020
	Teng et al.; Zhou; Bausch et al.	2021
	Si et al.; Xiao; Wang; Yiamjanya et al.	2022
	Ingrassia et al.; Gheorghe et al.; Cao et al.; Pol et al.; Altassan	2023
Egyéb turisztikai ág	Wang et al.	2019
	Li et al.; Pattanaro; Oltean et al.; Molina Navarro et al.; Chang & Lo	2020
	Anastasiadis & Alebaki; Ghasemi et al.; Chen et al.; Kedang & Soesilo	2021
	Santos et al.	2022
	Cerquetti & Romagnoli; Dinya; Kalenjuk Pivarski et al.; Rejón-Guardia et al.; Al Sholi et al.	2023

Forrás: Saját szerkesztés (2023)

Szisztematikus irodalomfeldolgozásunkból kiemelhető öt fő irányvonal, amelyek elősegítik a fenntartható turizmus tartalmának és főbb elemeinek mélyebb megértését. Az első irányvonal szerint a fogyasztók igényei alapvetően befolyásolják, hogy milyen konkrét kereslettel jelennek meg a piacon, ami jelentősen formálja a szolgáltatók kínálati struktúráját, amelyet igyekeznek minél inkább a potenciális vásárlók igényeihez igazítani, ezekre rugalmasan reagálni. A minél magasabb fokú elégedettség elérése érdekében elengedhetetlenül fontos az adott célcsoportok mélyebb megismerése, szokásainak és érdeklődési körének. teljes körű feltérképezése.

A második irányvonal, amely kiemelten szerepel kutatásunkban, a szolgáltatók befolyását vizsgálja. Az eredmények szerint a felelős, tudatos és etikus turizmus megteremtése és előmozdítása elsősorban a szolgáltatók felelőssége. Az ő elsődleges feladatuk, hogy a szabványoknak megfeleljenek, hogy a legmodernebb és leghatásosabb stratégiákat alkalmazzák, illetve, hogy edukálják a potenciális turistákat a fenntarthatóság elveinek megismertetésében, szükségességének hangsúlyozásában, és minél szélesebb körű elterjesztésében.

A harmadik irányvonal a desztinációmenedzsment szerepét hangsúlyozza, amely szintén kulcsfontosságú a fenntarthatóság fogalmának megismertetésében és elveinek érvényesítésében.

ben, illetve kommunikációjának elősegítésében. A desztinációmenedzsment feladata mindezekelőtt a fenntartható gyakorlatok népszerűsítése, az adott térségben jelenlévő összes piaci szereplő érdekeltté tétele a fenntarthatóság elveinek érvényre juttatásában, és a fogyasztók fejében a desztináció zöld imázsának kialakítása és fenntartása.

A negyedik irányvonal szerint kormányzati beavatkozás szükséges a fenntarthatóság elveinek megismertetése és elterjesztése, illetve ezen elvek betartatása során, amelynek jelentőségét különösen a körkörös gazdálkodással foglalkozó cikkek-hangsúlyozzák. A megújuló energia használatának előmozdításához szükség van kormányzati előírásokra és jogszabályokra, valamint az egyes kormányoknak támogatnia célszerű ezen kezdeményezéseket, sőt ebben a folyamatban élen járva, még inkább elősegítheti ezen elvek teljes körű érvényesülését és gyakorlati megvalósulását.

Az ötödik irányvonal kiemeli az érintettek teljes körű együttműködését. A helyi lakosok, az egyes szolgáltatók, a kormányzatok, önkormányzatok és a turisták csak együttes erővel képesek előmozdítani a fenntarthatóságot a turizmus-vendéglátás szektorban. Ennek alapját a bizalmon alapuló kapcsolatok kialakítása jelenti, és a kutatás hangsúlyozza ennek kulcsszerepét a fenntarthatósági törekvések eredményességének elérésében.

4. Következtetések

A tanulmány célja az volt, hogy átfogóan vizsgálja meg a turizmus és a fenntarthatóság kapcsolatát, különös hangsúlyt fektetve a szolgáltatók és desztinációk szerepére. A túlturizmus és környezetszennyezés mellett a tanulmányban szereplő publikációk kiemelik a turizmus pozitív aspektusait, például a felelős fogyasztói viselkedés előmozdításának stratégiáit.

A szisztematikus irodalomelemzésben vizsgált kutatások eredményei elősegítik a turizmus szektor jelentőségének növekedését a gazdaságban, miközben felhívják a figyelmet a tudatos tervezési munka figyelmen kívül hagyásának következményeként a negatív hatásokra. A fenntarthatóság elveinek megismertetése és széles körű elterjesztése kulcsfontosságú az ágazat hosszú távú sikerének biztosításához, amelynek során a fogyasztók, az egyes szolgáltatók és a desztinációmenedzsment szervezetek egyaránt felelősséget vállalnak a fenntartható turizmus előmozdításában és elterjesztésében.

Jelen tanulmány kutatási eredményei alapján öt fő irányvonal segít megérteni a fenntartható turizmus kulcsfontosságú tényezőit és érintetti viszonyait. A fogyasztók szükségleteinek megértése mellett hangsúlyozza az egyes szolgáltatók felelősségét a tudatos és felelős turizmus terjesztésében. A desztinációmenedzsment szerepe alapvető jelentőségű, különös tekintettel a fenntarthatósági elvek megismertetésében, a piaci szereplők érdekeltté tételében, és az elvek kommunikációjában, illetve az adott térség zöld imázsának kialakításában. A kormányzati szerepvállalás és beavatkozás, valamint az érintettek teljes körű együttműködése kulcsfontosságú. A kormánynak a szabványokon és a gazdasági ösztönzőkön és szabályozáson keresztül szükséges támogatnia a fenntartható fejlődés elterjedését. Emellett fontos, hogy az érintettek, beleértve a helyi lakosokat, szolgáltatókat és turistákat is, mindenben működjenek együtt a fenntarthatóság előmozdítása érdekében.

A kutatások eredményei alapján számos releváns téma merül fel a fenntartható turizmus témakörében, jelen tanulmányban a desztinációk és szolgáltatók szerepére fókuszálva.

A szolgáltatásminőség szerepe jelentős; több kutatás is kiemeli, hogy a fenntarthatóság a magas minőségű szolgáltatások révén tud megvalósulni, népszerűvé válni a turisták körében. A szolgáltatók felelőssége továbbá, hogy ösztönözzék a turistákat a felelős és etikus fogyasztásra. Az eredmények azt mutatják, hogy a legtöbb fogyasztó nem rendelkezik kellő ismerettel a fenntartható turizmus fogalmáról, tartalmáról, jelentőségéről és elterjedésének szükségességéről, és vagy nem tudnak, vagy nincs lehetőségük, vagy egyáltalán nem is akarnak odafigyelni ezen szempontokra az utazásaik során. Emiatt az edukáció és a tudatosság erősítése kiemelten fontos

a szolgáltatók oldaláról. Ennek ellenére azt sem szabad elfelejteni, hogy az egyes szolgáltatóknak és desztinációknak nem csak a turistáktól kell megkövetelni a zöld gondolkodásmódot, hanem nekik is törekedni kell a fenntartható turizmus elveinek betartására, azok széles körben történő népszerűsítésére, és ezen szolgáltatások vásárlására történő ösztönzésére.

Mindehhez viszont szükség van arra, hogy maguk a munkahelyek is fenntarthatóak legyenek, azaz nemcsak az utazási élményt kell menedzselni és promotálni, hanem olyan munkahelyeket kell teremteni és biztosítani a turizmus-vendéglátás szektorban is, amelyek hosszabb távon-képesek a látogatók szükségleteit kielégíteni, miközben a munkavállalói igényeit is figyelembe veszik, és a munkavállalói elkötelezettséget erősítik. A kormányzati szerep kiemelten nagy jelentőségű; a megfelelő és előremutató ösztönzők és szabályozók a fenntarthatóság elveinek érvényesülését támogatják a körkörös gazdálkodás alkalmazásának elősegítése érdekében. Az érintettek – beleértve a helyi lakosokat, az egyes szolgáltatókat, a kormányzati és önkormányzati szerveket és a turistákat – teljes körű együttműködése elengedhetetlen a társadalmi, gazdasági és környezeti egyensúly eléréséhez. A közös erőfeszítések kulcsfontosságúak a kívánt eredmény eléréséhez.

A kutatás limitációi között szerepel, hogy a Scopus adatbázisban fellelt *open access* cikkeken belül kizárólag angol nyelvű publikációkra korlátozódtak. Emiatt javasolt a jövőbeli kutatások kiterjesztése más adatbázisokra, kiemelten magyar – és más idegennyelvi – kutatásokra, hogy teljesebben lehessen feltárni a vizsgált témát.

Emellett a tanulmány eredményei alapján ajánlott további kutatások elvégzése is a fenntartható turizmus témakörben, különös tekintettel a fogyasztói magatartás vizsgálatokra és desztináció-specifikus kihívásokra és lehetőségekre. Kínálati oldalról a turisztikai szolgáltatóknak és desztinációknak érdemes minél intenzívebb kommunikációt folytatniuk a fenntartható gyakorlatokról. A kormányoknak olyan, fenntarthatóságot támogató politikákat célszerű kidolgozniuk, amelyek ösztönzik az egész iparágat a környezetbarát és társadalmilag felelős magatartás elsajátítására és új típusú stratégiák megvalósítására. A helyi közösségek és turisták közötti kapcsolatok javítása érdekében javasolt a partnerségek és közös projektek kialakítása, az érintettek közti kommunikáció és megértés erősítése.

Irodalomjegyzék

- Al Sholi, H. Y., Wakjira, T., Kutty, A. A., Habib, S., Alfadhli, M., Aejas, B., Kucukvar, M., Onat, N. C., & Kim, D. (2023). How circular economy can reduce scope 3 carbon footprints: Lessons learned from FIFA world cup Qatar 2022. *Circular Economy*, 2(1), 100026. <https://doi.org/10.1016/j.cec.2023.100026>
- Al-Moustafa, S. S., Hassan, T. H., Saleh, M. I., Helal, M. Y., Salem, A. E., & Ghazy, K. (2023). Unlocking Tourism's Potential: Pricing Strategies for the Post-COVID Renaissance. *Sustainability*, 15(19). <https://doi.org/10.3390/su151914400>
- Altassan, A. (2023). Sustainability of Heritage Villages through Eco-Tourism Investment (Case Study: Al-Khabra Village, Saudi Arabia). *Sustainability*, 15(9). <https://doi.org/10.3390/su15097172>
- Anastasiadis, F., & Alebaki, M. (2021). Mapping the Greek Wine Supply Chain: A Proposed *Research Framework*. *Foods*, 10(11), 2859. <https://doi.org/10.3390/foods10112859>
- Axhami, M., Ndou, V., Milo, V., & Scorrano, P. (2023). Creating Value via the Circular Economy: Practices in the Tourism Sector. *Administrative Sciences*, 13(7), 166. <https://doi.org/10.3390/admsci13070166>
- Aydin, B., & Alvarez, M. D. (2020). Understanding the Tourists' Perspective of Sustainability in Cultural Tourist Destinations. *Sustainability*, 12(21), 8846. <https://doi.org/10.3390/su12218846>

- Băcilă, M. F., Ciornea, R., Souca, L. M., & Drule, A. M. (2022). Content Analysis on Sustainability Dimensions in DMOs' Social Media Videos Advertising the World's Most Visited Cities. *Sustainability*, *14*(19), 12333. <https://doi.org/10.3390/su141912333>
- Baum, T. (2018) Sustainable human resource management as a driver in tourism policy and planning: a serious sin of omission?, *Journal of Sustainable Tourism*, *26*(6), 873–889. <https://doi.org/10.1080/09669582.2017.1423318>
- Bausch, T., Schröder, T., Tauber, V., & Lane, B. (2021). Sustainable Tourism: The Elephant in the Room. *Sustainability*, *13*(15), 8376. <https://doi.org/10.3390/su13158376>
- Belliggiano, A., Garcia, E. C., Labianca, M., Valverde, F. N., & De Rubertis, S. (2020). The “Eco-Effectiveness” of Agritourism Dynamics in Italy and Spain: A Tool for Evaluating Regional Sustainability. *Sustainability*, *12*(17), 7080. <https://doi.org/10.3390/su12177080>
- Bertolazzi, A. & Micocci, F. (2023). S.O.L.E.H. (Sustainable Operation Low-cost Energy for Hotels). Innovative tools and guidelines for the sustainable hotels' refurbishment. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *1196*, 012009. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1196/1/012009>
- Bishwokarma, D., Harper, J. & Nepal, S. K. (2023). Sustainable tourism in practice: synthesizing sustainability assessment of global tourism destinations. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, *30*(6), 671–684. <https://doi.org/10.1080/13504509.2023.2183527>
- Bunghez, C. L. (2020). Marketing Strategies of Travel Agencies: A Quantitative Approach. *Sustainability*, *12*(24), 10660. <https://doi.org/10.3390/su122410660>
- Camilleri, M. A. (2021). Sustainable Production and Consumption of Food. Mise-en-Place Circular Economy Policies and Waste Management Practices in Tourism Cities. *Sustainability*, *13*(17), 9986. <https://doi.org/10.3390/su13179986>
- Candrea, A., Constantin, C., & Ispas, A. (2017). Public-Private Partnerships For A Sustainable Tourism Development of Urban Destinations. The Case of Braşov, Romania. *Transylvanian Review Of Administrative Sciences*, *13*(SI), 38–56. <https://doi.org/10.24193/tras.SI2017.3>
- Cao, Z., Xu, H., & Teo, B.S. X. (2023). Sentiment of Chinese Tourists towards Malaysia Cultural Heritage Based on Online Travel Reviews. *Sustainability*, *15*, 3478. <https://doi.org/10.3390/su15043478>
- Cerquetti, M., & Romagnoli, A. (2023). Milieu and cultural heritage as a resource for digital marketing: Exploring web marketing strategies in the wine industry. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, *7*(3), 347–364. <https://doi.org/10.22495/cgobrv7i3sip10>
- Chadarat, K. & Peerawta, C. (2021). Impact of innovation on operational efficiency of tourism community enterprises in Thailand. *International Journal of Computing and Digital Systems*, *11*(1), 791–799. <https://doi.org/10.12785/ijcds/110164>
- Chang, S., J., R., & Lo, W. (2020). The Impact of Low-Carbon Service Operations on Responsible Tourist Behavior: The Psychological Processes of Sustainable Cultural Tourism. *Sustainability*, *12*(12), 4943. <https://doi.org/10.3390/su12124943>
- Chen, X., Yim, B. H., Tuo, Z., Zhou, L., Liu, T., & Zhang, J. J. (2021). “One Event, One City”: Promoting the Loyalty of Marathon Runners to a Host City by Improving Event Service Quality. *Sustainability*, *13*(7), 3795. <https://doi.org/10.3390/su13073795>
- Cheng, B. L., Abu, N. K., Yap, C. S., Mansori, S., & Cham, T.-H. (2022). Service-driven Advocacy: From Tourists' Felicity to Preeminent Destination Loyalty. *Asian Journal of Business Research*, *12*(1), 124. <https://doi.org/10.14707/ajbr.220123>
- Cheng, B. L., Shaheen, M., Cham, T. H., Dent, M. M., & Yacob, Y. (2021). Building Sustainable Relationships: Service Innovation at the Pinnacle of Touristic Achievement. *Asian Journal of Business Research*, *11*(1), 1–19. <https://doi.org/10.14707/ajbr.210103>

- Cloquet, I., Palomino, M., Shaw, G., Stephen, G. & Taylor, T. (2018). Disability, social inclusion and the marketing of tourist attractions. *Journal of Sustainable Tourism* 26(2), 221–237. <https://doi.org/10.1080/09669582.2017.1339710>
- Dayneko, D. V., & Dayneko, V. V. (2018). Development and marketing of ecotourism in Baikal region. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 190, 012004. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/190/1/012004>
- Devkota, N., Gajdka, K., Siwakoti, R., Klimova, M., & Dhakal, K. (2023). Promoting Sustainable Tourist Behavior through Promotional Marketing. *Journal of Tourism and Services*, 14(26), 219–241. <https://doi.org/10.29036/jots.v14i26.512>
- Diana, C., Sousa, B., Liberato, D., Liberato, P., Lopes, E., Gonçalves, F. & Figueira, V. (2023). Digital Communication and the Crisis Management in Hotel Management: A Perspective in the Euroregion North of Portugal and Galicia (ERNPG). *Administrative Sciences*, 13(8), 191. <https://doi.org/10.3390/admsci13080191>
- Dinya, L. (2023). Sustainable wine tourism in a non-sustainable world. *Ecocycles*, 9(2), 78–87. <https://doi.org/10.19040/ecocycles.v9i2.299>
- Falcone, P. M. (2019). Tourism-Based Circular Economy in Salento (South Italy): A SWOT-ANP Analysis. *Social Sciences*, 8(7), 216. <https://doi.org/10.3390/socsci8070216>
- Fatoki, O. (2019). Green Marketing Orientation and Environmental and Social Performance of Hospitality Firms in South Africa. *Foundations of Management*, 11(1), 277–290. <https://doi.org/10.2478/fman-2019-0023>
- Faur, M. & Ban, O. (2022). The role of tourism destination management organizations in the development of tourism activities. *Analele Universității din Oradea*, 31(1) 44–50. [https://doi.org/10.47535/1991aues31\(1\)004](https://doi.org/10.47535/1991aues31(1)004)
- Ghasemi, P., Mehdiabadi, A., Spulbar, C., & Birau, R. (2021). Ranking of Sustainable Medical Tourism Destinations in Iran: An Integrated Approach Using Fuzzy SWARA-PROMETHEE. *Sustainability*, 13(2), 683. <https://doi.org/10.3390/su13020683>
- Gheorghe, G., Tudorache, P., & Roșca, I. M. (2023). The Contribution of Green Marketing in the Development of a Sustainable Destination through Advanced Clustering Methods. *Sustainability*, 15(18), 13691. <https://doi.org/10.3390/su151813691>
- Gössling, S. (2021) Tourism, technology and ICT: a critical review of affordances and concessions, *Journal of Sustainable Tourism*, 29(5), 733–750. <https://doi.org/10.1080/09669582.2021.1873353>
- Hariato, S.P., Masruri, N.W., Winarno, G.D., Tsani, M.K., & Santoso, T. (2020). Development strategy for ecotourism management based on feasibility analysis of tourist attraction objects and perception of visitors and local communities. *Biodiversitas*, 21, 689–698.
- He, J., & Mai, T. H. (2021). The Circular Economy: A Study on the Use of Airbnb for Sustainable Coastal Development in the Vietnam Mekong Delta. *Sustainability*, 13(13), 7493. <https://doi.org/10.3390/su13137493>
- Henama, U. (2018). Making community-based tourism sustainable: Evidence from the Free State province, South Africa. *Geojournal of Tourism and Geosites*, 24(1), 7–18. <https://doi.org/10.30892/gtg.24101-338>
- Hou, H., & Wu, H. (2020). Tourists' perceptions of green building design and their intention of staying in green hotel. *Tourism and Hospitality Research*, 21(1), 115–128. <https://doi.org/10.1177/1467358420963379>
- Huang, K. (2020). A Study of Rural Tourism Promotion Based on Intelligent Tourism Platform. *Journal of Physics: Conference Series*, 1648, 022131. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1648/2/022131>

- Huete-Alcocer, N., López-Ruiz, V. R., & Grigorescu, A. (2019). Measurement of Satisfaction in Sustainable Tourism: A Cultural Heritage Site in Spain. *Sustainability*, *11*(23), 6774. <https://doi.org/10.3390/su11236774>
- Ikhtiangung, G. N., & Radyanto, M. R. (2020). New Model for Development of Tourism Based on Sustainable Development. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *448*(1), 012072. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/448/1/012072>
- Ingrassia, M., Bacarella, S., Bellia, C., Columba, P., Adamo Marzia, M., Altamore L. & Chironi S. (2023). Circular economy and agritourism: a sustainable behavioral model for tourists and farmers in the post-COVID era. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, *7*, 1174623. <https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1174623>
- Issakov, Y., Kamelkhan, G., Imanbekova, B., Zhoya, K., Zheldibayev, A., Molzhigitova, D., & Dávid, L.D. (2023). Study of the problems and prospects of small tourism business development in the City of Almaty. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, *46*(1), 293–303. <https://doi.org/10.30892/gtg.46133-1027>
- Jelinčić, D. A., & Tišma, S. (2022). Tourism Innovation in the Adriatic-Ionian Region: Questioning the Understanding of Innovation. *European Journal of Geography*, *13*(5), 97–114. <https://doi.org/10.48088/ejg.d.jel.13.5.097.114>
- Jones, P. and Wynn, M.G. (2019), The circular economy, natural capital and resilience in tourism and hospitality. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *31*(6), 2544–2563. <https://doi.org/10.1108/IJCHM-05-2018-0370>
- Kalenjuk Pivarski, B., Grubor, B., Banjac, M., Đerčan, B., Tešanović, D., Šmugović, S., Radivojević, G., Ivanović, V., Vujašinović, V., & Stošić, T. (2023). The Sustainability of Gastronomic Heritage and Its Significance for Regional Tourism Development. *Heritage*, *6*(4), 3402–3417. <https://doi.org/10.3390/heritage6040180>
- Kaszás, N., Keller, K., & Birkner, Z. (2022). Understanding circularity in tourism. *Society and Economy*, *44*(1), 65–82. <https://doi.org/10.1556/204.2021.00025>
- Kedang, & Soesilo, N. I. (2021). Sustainable tourism development strategy in Bintan Regency based on Tourism Area Life Cycle. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *716*(1), 012138. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/716/1/012138>
- Koliouka, C., & Andreopoulou, Z. (2023). E-Tourism for Sustainable Development through Alternative Tourism Activities. *Sustainability*, *15*(11), 8485. <https://doi.org/10.3390/su15118485>
- Koľveková, G., Liptáková, E., Štrba, Ľ., Kršák, B., Sidor, C., Cehlár, M., Khouri, S., & Behún, M. (2019). Regional Tourism Clustering Based on the Three Ps of the Sustainability Services Marketing Matrix: An Example of Central and Eastern European Countries. *Sustainability*, *11*(2), 400. <https://doi.org/10.3390/su11020400>
- Krizanova, A., Lăzăroiu, G., Gajanova, L., Kliestikova, J., Nadanyiova, M., & Moravcikova, D. (2019). The Effectiveness of Marketing Communication and Importance of Its Evaluation in an Online Environment. *Sustainability*, *11*(24), 7016. <https://doi.org/10.3390/su11247016>
- Li, G., & Shahraki, A. A. (2022). Tourism Enterprises Marketing Management and Upgrading Situation of Tourist Sites to Achieve Sustainable Regional Economic Development. *Sustainability*, *14*(23), 15913. <https://doi.org/10.3390/su142315913>
- Lin, H., Ling, Y., Shen, C., Huang, C., Liang, Z. & Lin, T. (2023). In the context of the COVID-19 pandemic, can the development of coastal ecological resources create a safe leisure and tourism environment, maintain ecology, and promote economic development in villages? *Marine and Freshwater Research*, *74*(10), 780–795. <https://doi.org/10.1071/MF22122>
- Lin, M., Li, F., & Ji, Z. (2020). How to Innovate the Service Design of Leisure Farms: The Innovation of Sustainable Business Models. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, *6*(3), 45. <https://doi.org/10.3390/joitmc6030045>

- Liu, J., & Ma, Y. (2017). The Perceptual Differences among Stakeholders in the Tourism Supply of Xi'an City, China. *Sustainability*, 9(2), 214. <https://doi.org/10.3390/su9020214>
- Liu, Y., Dong, E., Li, S., & Jie, X. (2020). Cruise Tourism for Sustainability: An Exploration of Value Chain in Shenzhen Shekou Port. *Sustainability*, 12(7), 3054. <https://doi.org/10.3390/su12073054>
- Luis, J., & Chávez Dagostino, R. M. (2023). The Tourism Sector in Puerto Vallarta: An Approximation from the Circular Economy. *Sustainability*, 12(11), 4442. <https://doi.org/10.3390/su12114442>
- Marin-Pantelescu, A., Tăchiciu, L., Căpușeanu, S. & Topor, D. I. (2019). Role of tour operators and travel agencies in promoting sustainable tourism. *Amfiteatru Economic*, 21(52), 654–669. <https://doi.org/10.24818/EA/2019/52/654>
- Molina Navarro, F., Rivera Mateos, M., Millán Vázquez de la Torre, M. G. (2020). Outdoor sports and active tourism company management in Cordoba (southern Spain): An empirical study on the perception and behavior of supply. *PLoS ONE*, 15(12), e0243623. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0243623>
- Muzamil Sattar, M. & Sfodera, F. (2023). Examining stakeholders' roles in establishing sustainable tourism-an international and cross-cultural study. *Russian Law Journal*, 11(9), 429–435. <https://doi.org/10.52783/rlj.v11i9s.1646>
- Nassani, A. A., Yousaf, Z., Grigorescu, A., & Popa, A. (2023). Green and Environmental Marketing Strategies and Ethical Consumption: Evidence from the Tourism Sector. *Sustainability*, 15(16), 12199. <https://doi.org/10.3390/su151612199>
- Natocheeva, N., Shayakhmetova, L., Bekkhozaeva, A., Khamikhan, N., & Pshembayeva, D. (2020). Digital Technologies as a Driver for the Development of The Tourism Industry. *E3S Web of Conferences*, 159, 04002. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015904002>
- Nelson KM, Partelow S, Stäbler M, Graci S, Fujitani M (2021) Tourist willingness to pay for local green hotel certification. *PLoS ONE*, 16(2), e0245953. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245953>
- Nilashi, M., Mardani, A., Liao, H., Ahmadi, H., Manaf, A. A., & Almkadi, W. (2019). A hybrid method with TOPSIS and machine learning techniques for sustainable development of green hotels considering online reviews. *Sustainability*, 11(21), 6013. <https://doi.org/10.3390/su11216013>
- Nocca, F. (2017). The Role of Cultural Heritage in Sustainable Development: Multidimensional Indicators as Decision-Making Tool. *Sustainability*, 9(10), 1882. <https://doi.org/10.3390/su9101882>
- Nocca, F., Bosone, M., De Toro, P., & Fusco Girard, L. (2023). Towards the Human Circular Tourism: Recommendations, Actions, and Multidimensional Indicators for the Tourist Category. *Sustainability*, 15(3), 1845. <https://doi.org/10.3390/su15031845>
- Oltean, F. D., Gabor, M. R., Stăncioiu, A., Kardos, M., Kiss, M., & Marinescu, R. C. (2020). Aspects of Marketing in Dental Tourism – Factor of Sustainable Development in Romania. *Sustainability*, 12(10), 4320. <https://doi.org/10.3390/su12104320>
- Paço, A. & Martinho, M. (2017). Market Segmentation: An Application to the Schist Village Tourism Destinations. *Market-Tržište*, 29(2), 205–218. <https://doi.org/10.22598/mt/2017.29.2.205>
- Pamfilie, R., Firoiu, D., Croitoru, A.G., & Ionescu, G.H. (2018). Circular economy: A new direction for the sustainability of the hotel industry in Romania? *Amfiteatru Economic Journal*, 20(48), 388–404. <https://doi.org/10.24818/EA/2018/48/388>
- Pankotay, F. M., & Koloszár, L. (2019). Lean Management in the Hotel Sector – Opportunities and Threats. In *Proceedings of the 9th Business & Management Conference, Prague* (pp. 49–61). <https://doi.org/10.20472/BMC.2019.009.004>
- Pattanaro, G. (2020). Getting responsible travellers on board, *WIT Trans. Ecol. Environ.*, 248, 117–126. <https://doi.org/10.2495/ST200101>

- Pedros-Castillo, F., J., Guaita Martínez, J. M., Zielińska, A., & Gorgues Comas, D. (2023). A Review of Blockchain Technology Adoption in the Tourism Industry from a Sustainability Perspective. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 18(2), 814–830. <https://doi.org/10.3390/jtaer18020042>
- Pol, M., Rutkowska, M., & Tutaj, J. (2023). Added Value on a Day in the Pandemic in Tourist Attractions in the Polish–Czech Borderland as a Green Economy Initiative. *Sustainability*, 15(4), 2911. <https://doi.org/10.3390/su15042911>
- Pongsakornrunsilp, P. & Pongsakornrunsilp, S. (2023). Mindful tourism: nothing left behind—creating a circular economy society for the tourism industry of Krabi, Thailand. *Journal of Tourism Futures*, 9(3), 366–380. <https://doi.org/10.1108/JTF-01-2021-0001>
- Rejón-Guardia, F., Rialp-Criado, J. & García-Sastre, M. A. (2023). The role of motivations and satisfaction in repeat participation in cycling tourism events. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 43, 100664. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2023.100664>.
- Richards, P. & Font, X. (2019). Sustainability in the tour operator – ground agent supply chain, *Journal of Sustainable Tourism*, 27(3), 277-291. <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1560451>
- Rodríguez-Antón, J. M. (2020). Relationship between tourism competitiveness and sustainable development goals in Africa. *Africa: Economic Transformations and Development Challenges*. 38(2), 3217. <https://doi.org/10.25115/EEA.V38I2.3217>
- Roxas, F., Rivera, J. P. R. & Gutierrez, E. L. M. (2020). Mapping stakeholders' roles in governing sustainable tourism destinations. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, (45), 387–398. <https://doi.org/10.1016/J.JHTM.2020.09.005>
- Rubino, I., Coscia, C., & Curto, R. (2020). Identifying Spatial Relationships between Built Heritage Resources and Short-Term Rentals before the Covid-19 Pandemic: Exploratory Perspectives on Sustainability Issues. *Sustainability*, 12(11), 4533. <https://doi.org/10.3390/su12114533>
- Sánchez-Teba, M., E. (2020). The Application of the Inbound Marketing Strategy on Costa del Sol Planning & Tourism Board. Lessons for Post-COVID-19 Revival. *Sustainability*, 12(23), 9926. <https://doi.org/10.3390/su12239926>
- Santos, V., Ramos, P., Sousa, B. and Valeri, M. (2022). Towards a framework for the global wine tourism system. *Journal of Organizational Change Management*, 35(2), 348–360. <https://doi.org/10.1108/JOCM-11-2020-0362>
- Santos-Peñate, D.R., Suárez-Vega, R.R. & de la Nuez, C.F. (2023). A Location-allocation Model for Bio-waste Management in the Hospitality Sector. *Netw Spat Econ* 23, 611–639. <https://doi.org/10.1007/s11067-023-09593-0>
- Savchenko, A. & Borodina, T. (2020). The Role of Cultural Tourism in Development of Depressed Regions in Russia: The Case of Plyos, Ivanovo Region. *European Countryside*, 12(3), 384–407. <https://doi.org/10.2478/euco-2020-0021>
- Serdane, Z., Maccarrone-Eaglen A. & Sharifi, S. (2020) Conceptualising slow tourism: a perspective from Latvia. *Tourism Recreation Research*, 45(3), 337–350. <https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1726614>
- Si, Y., Liu, C., Zhang, M. & Arif, M. (2022). Feelings and Scenes of Rural Homestay Inns in China: A Perspective of Service Encounter. *Security and Communication Networks*, 2022, 1966335. <https://doi.org/10.1155/2022/1966335>
- Sun, B., Liu, L. Y., Chan, W. W., Zhang, C. X., & Chen, X. (2021). Signals of Hotel Effort on Enhancing IAQ and Booking Intention: Effect of Customer's Body Mass Index Associated with Sustainable Marketing in Tourism. *Sustainability*, 13(3), 1279. <https://doi.org/10.3390/su13031279>
- Teng, Y., Ma, Z., & Jing, L. (2021). Explore the World Responsibly: The Antecedents of Ethical Tourism Behaviors in China. *Sustainability*, 13(9), 4907. <https://doi.org/10.3390/su13094907>

- Thommandru, A., Espinoza-Maguiña, M., Ramirez-Asis, E., Ray, S., Naved, M., & Guzman-Avalos, M. (2022). Role of tourism and hospitality business in economic development. *Materials Today: Proceedings*, 80, 2901–2904. <https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.07.059>
- Tomassini, L. & Cavagnaro, E. (2022). Circular economy, circular regenerative processes, agrowth and placemaking for tourism future. *Journal of Tourism Futures*, 8(3). 342–345. <https://doi.org/10.1108/JTF-01-2022-0004>
- Ushakova, E. & Tsoy, M. E. (2021). Development of a methodological approach to assessing tourism potential, considering the recreational needs of the population. *Environmental Science, E3S Web of Conferences*, 296, 05015. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202129605015>
- Valls, J., Mota, L., Vieira, S. C., & Santos, R. (2019). Opportunities for Slow Tourism in Madeira. *Sustainability*, 11(17), 4534. <https://doi.org/10.3390/su11174534>
- Vatansever, K., Akarsu, H. & Kazançoğlu, Y. (2021). Evaluation of Transition Barriers to Circular Economy: A Case from the Tourism Industry. *International Journal of Mathematical, Engineering and Management Sciences*, 6(3), 824–846. <https://doi.org/10.33889/IJMEMS.2021.6.3.049>
- Voukkali, I., Papamichael, I., Loizia, P., & Zorpas, A. A. (2023). The importance of KPIs to calibrate waste strategy in hospitality sector. *Energy Nexus*, 11, 100211. <https://doi.org/10.1016/j.nexus.2023.100211>
- Wang, K. (2022). Sustainable Tourism Development Based upon Visitors' Brand Trust: A Case of "100 Religious Attractions". *Sustainability*, 14(4), 1977. <https://doi.org/10.3390/su14041977>
- Wang, M., Chen, L., Su, P., & Morrison, A. M. (2019). The right brew? An analysis of the tourism experiences in rural Taiwan's coffee estates. *Tourism Management Perspectives*, 30, 147–158. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.02.009>
- Wang, T., Cheng, J., Shih, H., Tsai, C., Tang, T., Tseng, M., & Yao, Y. (2019). Environmental Sustainability on Tourist Hotels' Image Development. *Sustainability*, 11(8), 2378. <https://doi.org/10.3390/su11082378>
- Wang, Y., Xi, M., Chen, H., & Lu, C. (2022). Evolution and Driving Mechanism of Tourism Flow Networks in the Yangtze River Delta Urban Agglomeration Based on Social Network Analysis and Geographic Information System: A Double-Network Perspective. *Sustainability*, 14(13), 7656. <https://doi.org/10.3390/su14137656>
- Wilson, D., & Iacovidou, E. (2023). Investigating the Potential Adoption of Product-Service Systems in the Luggage Industry to Promote Sustainability. *Resources*, 12(8), 94. <https://doi.org/10.3390/resources12080094>
- Xiao, H. (2022). Algorithm of Apriori-Based Rural Tourism Driving Factors and Its System Optimization. *Mobile Information Systems*, 22, 3380609. <https://doi.org/10.1155/2022/3380609>
- Xu, A., Wang, C., Tang, D., & Ye, W. (2022). Tourism circular economy: Identification and measurement of tourism industry ecologization. *Ecological Indicators*, 144, 109476. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2022.109476>
- Xu, S., Zhou, X., & Ahmad, Z. (2022). Measuring the Psychological Behavior of Tourism Service Providers in Low-Income Regions: Implementing Effective Service Marketing and Performances Strategies. *Sustainability*, 14(18), 11459. <https://doi.org/10.3390/su141811459>
- Yeh, T., Chen, S., & Chen, T. (2019). The Relationships among Experiential Marketing, Service Innovation, and Customer Satisfaction – A Case Study of Tourism Factories in Taiwan. *Sustainability*, 11(4), 1041. <https://doi.org/10.3390/su11041041>
- Yiamjanya, S., Kankaew, K., Sitikarn, B., Siriwongs, P. & Gerwel Proches, C. (2022). Indigenous tourism: The challenges and the opportunities on local residents, Pha Mi Village, Chang Rai, Thailand. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 45(4), 1594–1601. <https://doi.org/10.30892/gtg.454spl08-979>

- Yusriadi, Farida, U., Bin-Tahir, S. Z., & Misnawati. (2019). Bureaucratic reform of tourism sector public services in Tana Toraja Regency. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 340, 012045. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/340/1/012045>
- Zhang, L., Ma, D., & Hu, J. (2021). Research on the Sustainable Operation of Low-Carbon Tourism Supply Chain under Sudden Crisis Prediction. *Sustainability*, 13(15), 8228. <https://doi.org/10.3390/su13158228>
- Zhou, B. (2021). Study on the international tourism development path of Liangzhu Ancient City Ruins Park. *E3S Web of Conferences*, 251, 02007. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125102007>